

Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
J. RICHARD DE LA TOUR
представено на 17 май 2023 година¹

Дело C-402/22

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid
срещу
М.А.

(Преюдициално запитване, отправено от Raad van State (Държавен съвет, Нидерландия)

„Преюдициално запитване — Директива 2011/95/ЕС — Стандарти относно условията за предоставяне на статут на бежанец или субсидиарна закрила — Член 14, параграф 4, буква б) и параграф 5 — Отказ да се предостави статут на бежанец — Гражданин на трета държава, извършил особено тежко престъпление — Понятието „особено тежко престъпление“

I. Въведение

1. Настоящото преюдициално запитване се отнася до тълкуването на член 14, параграф 4, буква б) от Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила².

2. Преюдициалното запитване е отправено в рамките на спор между М.А., гражданин на трета държава, и Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Държавен секретар по въпросите на правосъдието и сигурността, Нидерландия, наричан по-нататък „държавният секретар“) във връзка с решението на последния да отхвърли молбата на М.А. за международна закрила.

3. Член 14, параграф 4, буква б) от Директива 2011/95 предвижда, че държавите членки могат да отнемат статут на бежанец, когато като осъдено с влязла в сила присъда за особено тежко престъпление лицето представлява заплаха за обществото на държавата членка, в която се намира.

¹ Език на оригиналния текст: френски.

² ОВ L 337, 2011 г., стр. 9.

4. Съгласно член 14, параграф 5 от тази директива в такъв случай държавите членки могат и да решат да не предоставят статут на бежанец, когато подобно решение все още не е било взето. Спорното в главното производство решение е прието именно въз основа на тази разпоредба.
5. В заключението ми по дела АА (Бежанец, извършил тежко престъпление) и *Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides* (Бежанец, извършил тежко престъпление)³ отстоявах тълкуването, че член 14, параграф 4, буква б) от Директива 2011/95 поставя две кумулативни условия за възможността държава членка да отнеме статута на бежанец. Във връзка с това обясних защо считам, че наличието на влязла в сила осъдителна присъда за особено тежко престъпление е необходимо, но не достатъчно условие, за да може дадена държава членка да отнеме този статут.
6. В тези заключения изложих и съображенията, поради които считам, че заплахата, която осъденото лице представлява към момента на приемането на решение за отнемане на статута на бежанец, трябва да е действителна, настояща и достатъчно сериозна за обществото на съответната държава членка. Уточних също, че решението за отнемане на статута на бежанец според мен трябва да спазва принципа на пропорционалност и в по-широк смисъл — основните права на засегнатото лице, така както са гарантирани от Хартата на основните права на Европейския съюз.
7. Доколкото обаче нито един от поставените от запитващите юрисдикции по дела C-663/21 и C-8/22 въпроси не се отнася пряко до значението на условието съответният гражданин на трета държава да е „осъден с влязла в сила присъда за особено тежко престъпление“, не взех становище по този аспект.
8. По настоящото дело в първия си преюдициален въпрос Raad van State (Държавен съвет, Нидерландия) иска от Съда изрично да се произнесе по посочения аспект във връзка с решение, с което се отхвърля молба за международна закрила.
9. По искане на Съда настоящото заключение ще се съсредоточи върху този първи преюдициален въпрос, с който запитващата юрисдикция търси от Съда уточнения относно критериите, позволяващи да се определи понятието „особено тежко престъпление“ по смисъла на член 14, параграф 4, буква б) от Директива 2011/95.
10. В изложението по-долу ще посоча съображенията, поради които считам, че смисълът, в който би трябвало да се тълкува тази разпоредба е, че „особено тежко“ е престъпление, което се характеризира с изключителна тежест. Ще уточня метода и критериите, които според мен би трябвало да позволят на държавите членки да преценят дали е налице такова престъпление.

³ C-663/21 и C-8/22, EU:C:2023:114.

II. Правна уредба

A. Международното право

11. Член 33 от Конвенцията за статута на бежанците⁴, допълнена с Протокола за статута на бежанците⁵ (наричана по-нататък „Женевската конвенция“), предвижда:

„1. Никоя договаряща държава няма по какъвто и да е начин да експулсира или връща (“refouler”) бежанец до границата на територията, където са били застрашени животът или свободата му по причина на неговата раса, религия, националност, принадлежност към дадена социална група или политически възгледи.

2. От облагите от тази разпоредба обаче не може да се възползва бежанец, за който има [сериозни] основания да се смята, че представлява опасност за сигурността на страната, в която се намира, или който, веднъж осъждан с окончателна присъда за особено тежко престъпление, представлява опасност за обществото на тази страна“.

B. Правото на Съюза

12. Член 12, параграф 2 от Директива 2011/95 гласи:

„Гражданин на трета държава или лице без гражданство се изключва от кръга на бежанците, когато има сериозни основания да се счита, че съответното лице:

- а) е извършило престъпление срещу мира, военно престъпление или престъпление срещу човечеството по смисъла на международните актове, съдържащи разпоредби относно тези престъпления;
- б) е извършило тежко престъпление, което няма политически характер, извън територията на държавата на своето убежище, преди да бъде прието като бежанец, което означава преди издаването на разрешението за пребиваване[...] въз основа на факта, че му е предоставен статут на бежанец [...];
- в) е признато за виновно в извършването на деяния, които противоречат на целите и принципите на Организацията на обединените нации [...].“

13. Член 14, параграфи 4 и 5 от тази директива гласи:

„4. Държавите членки могат да отнемат статут на бежанец, предоставен от правителствен, административен, съдебен или квазисъдебен орган, да го прекратят или да откажат да го подновят, когато:

- а) са налице разумни основания лицето да бъде разглеждано като заплаха за сигурността на държавата членка, в която се намира;

⁴ Подписана в Женева на 28 юли 1951 г. (Recueil des traités des Nations unies, том 189, стр. 150, № 2545 (1954) и влязла в сила на 22 април 1954 г.

⁵ Сключен в Ню Йорк на 31 януари 1967 г. и влязъл в сила на 4 октомври 1967 г.

б) като осъдено с влязла в сила присъда за особено тежко престъпление, лицето представлява заплахата за обществото в тази държава членка.

5. В случаите, описани в параграф 4, държавите членки могат да решат да не предоставят статут на бежанец, когато подобно решение все още не е било взето“.

14. Член 17, параграф 1, буква б) от посочената директива има следния текст:

„Гражданин на трета държава или лице без гражданство се изключват от кръга на лицата, които отговарят на условията за субсидиарната закрила, ако съществуват сериозни основания да се счита, че съответното лице:

[...]

б) е извършило тежко престъпление“.

15. Член 21, параграфи 1 и 2 от същата директива има следния текст:

„1. Държавите членки спазват принципа за забрана на връщането в съответствие със своите международни задължения.

2. Когато това не им е забранено по силата на международните задължения, посочени в параграф 1, държавите членки могат да върнат бежанец, независимо от това дали той е признат официално за такъв, когато:

а) има сериозни основания да се смята, че той представлява заплахата за сигурността на държавата членка, в която се намира, или

б) като осъден с влязла в сила присъда за особено тежко престъпление, той представлява заплахата за обществото в тази държава членка“.

V. Нидерландското право

16. В параграф C2/7.10.1 от Vreemdelingencirculaire 2000 (Циркулярно писмо за чужденците от 2000 г.), озаглавен „Общественият ред като основание за отказ“, се уточнява:

„При разглеждането на молба за издаване на разрешение за временно пребиваване като бежанец Immigratie — en Naturalisatiedienst (Служба по имиграция и натурализация, Нидерландия, наричана по-нататък „IND“) проверява дали чужденецът представлява заплахата за обществения ред или за националната сигурност. Когато чужденецът е бежанец по смисъла на [Женевската] конвенция[...], IND преценява дали е налице особено тежко престъпление [...]

IND преценява дали е налице (особено) тежко престъпление във всеки отделен случай, въз основа на всички относими данни от фактическа и правна страна. Във връзка с това тя във всички случаи взема предвид конкретните обстоятелства, на които се позовава чужденецът, отнасящи се до естеството и тежестта на престъплението, както и времето, изминало от извършването му.

[...]

IND преценява дали е налице (особено) тежко престъпление, като проверява дали в крайна сметка наложеното общо наказание е равно най-малко на референтната норма. Във връзка с това се отдава голямо значение на конкретните обстоятелства, по-специално на дела на престъпленията, които представляват заплаха за обществото. При всяко положение най-малко едно от наказанията трябва да е свързано с престъпление, представляващо такава заплаха.

За да установи дали сборът от наложените наказания достига референтната норма, IND при всяко положение взема предвид частта на наложените ефективни наказания.

При преценката тя взема предвид частта на наказанията, чието изпълнение е отложено, само ако и доколкото става въпрос (също) за:

- престъпления, свързани с наркотични вещества, полови престъпления и престъпления, извършени с насилие,
- трафик на хора или
- извършването, подготовката и улесняването на терористично престъпление.

За да прецени дали е налице заплаха за обществения ред или за националната сигурност, IND взема предвид и наложеното наказание безвъзмезден труд в полза на обществото. Тя изчислява референтната норма въз основа на следните критерии:

- срок на наложеното от съда заместващо наказание лишаване от свобода;
- срок на наказанието лишаване от свобода, наложено от съда, в случай че чужденецът не изпълнява както трябва наложеното му наказание безвъзмезден труд в полза на обществото и
- за всеки два часа [безвъзмезден труд в полза на обществото, наложен] с постановено в опростено наказателно производство определение: един ден наказание лишаване от свобода.

[...]

Общественият ред, когато чужденецът е бежанец по смисъла на [Женевската] конвенция

IND не издава разрешение за временно пребиваване като бежанец на чужденец, който едновременно:

- отговаря на условията, за да получи разрешение за временно пребиваване като бежанец [...] и
- е осъден за „особено тежко престъпление“ и представлява „заплаха за обществото“.

Приема се, че е налице „особено тежко престъпление“, когато са изпълнени изброените по-долу условия:

- чужденецът е осъден с влязла в сила присъда на наказание лишаване от свобода или му е наложена мярка, свързана с лишаване от свобода и
- общият срок на наложеното наказание или на наложената мярка е не по-малък от десет месеца.

При тази преценка IND взема предвид също и престъпленията, извършени в чужбина. Във връзка с това въз основа на информацията, представена от Openbaar Ministerie [Прокуратура, Нидерландия], IND преценява какви щяха да бъдат съгласно нидерландското право последиците от тези престъпления, ако те бяха извършени в Нидерландия и наказанието за тях беше наложено в тази държава.

IND преценява заплахата за обществото във всеки отделен случай и въз основа на всички относими данни от фактическа и правна страна.

При преценката на „запахата за обществото“, която представлява чужденецът, IND при всяко положение взема предвид по-специално следните аспекти:

- естеството на престъплението и
- наложеното наказание.

IND преценява заплахата, която чужденецът представлява за обществото, вземайки предвид положението към момента на разглеждането на молбата (преценка „ex nunc“).

При всяко положение IND може да приеме, че е налице заплахата за обществото в случай на:

- престъпления, свързани с наркотични вещества, полови престъпления и престъпления, извършени с насилие;
- палеж,
- трафик на хора,
- трафик на оръжие, на боеприпаси и взривни вещества и
- трафик на човешки органи и тъкани.

[...].

III. Фактите по спора в главното производство и преюдициалните въпроси

17. На 5 юли 2018 г. М.А. подава четвърта молба за международна закрила в Нидерландия.

18. Държавният секретар отхвърля тази молба с решение от 12 юни 2020 г. В него той приема, че М.А. има основание да се опасява от преследване в държавата му на произход, но че поради осъждането му с влязла в сила присъда за особено тежко престъпление представлява заплаха за обществото.

19. В това отношение държавният секретар се основава на факта, че през 2018 г. М.А. е осъден с влязла в сила присъда на лишаване от свобода за 24 месеца⁶ за това, че в една и съща вечер три пъти е извършил блудствени действия, както и опит за блудство и кражба на мобилен телефон.

20. М.А. обжалва решението от 12 юни 2020 г.

21. С решение от 13 юли 2020 г. Rechtbank Den Haag (първоинстанционен съд Хага, Нидерландия) отменя обжалваното решение, по съображение че държавният секретар не е мотивирал в достатъчна степен извода, че от една страна, извършените от М.А. деяния са толкова тежки, че са основание за отказа да бъде предоставен статут на бежанец, и от друга страна, че М.А. представлява действителна, настояща и достатъчно сериозна заплаха за основен интерес на обществото.

22. Държавният секретар обжалва първоинстанционното решение пред Raad van State (Държавен съвет). В подкрепа на жалбата си той изтъква, първо, че деянията, в чието извършване е обвинен М.А., трябва да се считат за едно единно престъпление, което е особено тежко предвид естеството на тези деяния, безпокойството, което те създават в нидерландското общество, и наложеното наказание. Твърди, на второ място, че осъждането на М.А. за особено тежко престъпление поначало доказва, че същият представлява заплаха за обществото.

23. М.А. изтъква, от своя страна, че държавният секретар неправилно е възприел размера на наложеното наказание за отправна точка при проверката и преценката дали престъплението е особено тежко. Всеки случай изисквал индивидуална преценка, което не било възможно при използвания от държавния секретар метод. М.А. подчертава също, че блудството е най-леката форма на полово престъпление. Освен това, що се отнася до условието наличие на заплаха за обществото, М.А. смята, че извършената от Rechtbank Den Haag (първоинстанционен съд, Хага) преценка е правилна.

24. Запитващата юрисдикция счита, че за да се произнесе по посочената жалба, се нуждае от уточнения относно обстоятелствата, въз основа на които държавите членки трябва да определят дали гражданин на трета държава е осъден с влязла в сила присъда за особено тежко престъпление. Тя иска по-специално да се установи доколко възприетото от Съда в решение от 13 септември 2018 г., Ahmed⁷, във връзка с член 17, параграф 1, буква б) от Директива 2011/95, може да се приложи по отношение на член 14, параграф 4, буква б) от нея, при положение че в първата разпоредба се говори за „тежко престъпление“, а във втората — за „особено тежко престъпление“.

25. От друга страна, с оглед на несъгласието между страните относно обхвата на понятието „заплаха за обществото“, запитващата юрисдикция възприема поставените от Conseil d'État (Държавен съвет, Белгия) преюдициални въпроси по дело C-8/22⁸.

⁶ Осем от които условно, както изглежда от представените от М.А. и от нидерландското правителство становища.

⁷ C-369/17, наричано по-нататък „решение Ahmed“, EU:C:2018:713.

⁸ Вж. бележка под линия 3 от настоящото заключение.

26. При тези обстоятелства Raad van State (Държавен съвет) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

- „1) а) Кога престъплението е толкова „особено тежко“ по смисъла на член 14, параграф 4, буква б) от Директива [2011/95], че дадена държава членка може да откаже да предостави статут на бежанец на лице, което се нуждае от международна закрила?
- б) При преценката дали е налице „особено тежко престъпление“ релевантни ли са критериите, приложими по отношение на „тежкото престъпление“ по смисъла на член 17, параграф 1, буква б) от Директива [2011/95] и изложени в точка 56 от решение [Ahmed]? При утвърдителен отговор, има ли и допълнителни критерии, които водят до квалифициране на дадено престъпление като „особено“ тежко?
- 2) Трябва ли член 14, параграф 4, буква б) от Директива [2011/95] да се тълкува в смисъл, че предвижда, че заплахата за обществото е доказана само поради осъждането на лицето, на което е предоставен статут на бежанец, с влязла в сила присъда за особено тежко престъпление, или трябва да се тълкува в смисъл, че предвижда, че влязлата в сила осъдителна присъда за особено тежко престъпление сама по себе си не е достатъчна, за да се докаже наличието на заплахата за обществото?
- 3) Ако влязлата в сила осъдителна присъда за особено тежко престъпление сама по себе си не е достатъчна, за да се докаже наличието на заплахата за обществото, трябва ли член 14, параграф 4, буква б) от Директива [2011/95] да се тълкува в смисъл, че изисква от държавата членка да докаже, че след осъждането му молителят продължава да представлява заплахата за обществото? Трябва ли държавата членка да докаже, че тази заплахата е действителна и настояща, или е достатъчно заплахата да е потенциална? Трябва ли член 14, параграф 4, буква б) от [тази директива], разглеждан самостоятелно или във връзка с принципа на пропорционалност, да се тълкува в смисъл, че позволява статутът на бежанец да бъде отнет само ако отнемането е пропорционално и заплахата, която представлява полученото такъв статут лице, е достатъчно сериозна, за да обоснове отнемането?
- 4) Ако държавата членка не е длъжна да доказва, че след осъждането му молителят продължава да представлява заплахата за обществото и че тази заплахата е действителна, настояща и достатъчно сериозна, за да обоснове отнемането на статута на бежанец, трябва ли член 14, параграф 4, буква б) от Директива [2011/95] да се тълкува в смисъл, че заплахата за обществото по принцип е доказана поради осъждането на лицето, на което е предоставен статут на бежанец, с влязла в сила присъда за особено тежко престъпление, но че това лице може да докаже, че не представлява или вече не представлява такава заплахата?“.

27. Писмени становища представят М.А., нидерландското и унгарското правителство и Европейската комисия.

IV. Анализ

28. С първия си преюдициален въпрос запитващата юрисдикция иска от Съда да уточни обхвата на член 14, параграф 4, буква б) от Директива 2011/95, за да се установят методът и критериите, съобразно които трябва да се определи понятието „особено тежко престъпление“ по смисъла на тази разпоредба.

29. Тази юрисдикция иска по-специално да разбере дали изискванията и показателите, които следва да се вземат предвид, за да се заключи, че дадено лице е извършило „тежко престъпление“ по смисъла на член 17, параграф 1, буква б) от Директива 2011/95, така както по-специално се установяват от решение Ahmed, са относими също и за да се прецени дали дадено лице е извършило „особено тежко престъпление“ по смисъла на член 14, параграф 4, буква б) от тази директива.

30. Припомням, че наличието на особено тежко престъпление представлява необходимо условие — макар и недостатъчно — за да се приложи възможността за отнемане на статут на бежанец или за отказ да се предостави такъв, с която разполагат държавите членки съгласно тази разпоредба или съгласно член 14, параграф 5 от Директива 2011/95.

31. Бих искал да посоча, че нито член 14, параграф 4, буква б) от Директива 2011/95, нито която и да е друга разпоредба от нея съдържа определение на понятието „особено тежко престъпление“.

32. Следва да се отбележи също, че член 14, параграф 4, буква б) от Директива 2011/95 не препраща към правото на държавите членки, за определяне на съдържащото се в тази разпоредба понятие „особено тежко престъпление“. От изискванията както на еднаквото прилагане на правото на Съюза, така и на принципа на равенство, следва, че понятията от разпоредба от правото на Съюза, която не препраща изрично към правото на държавите членки за определяне на нейния смисъл и обхват, трябва по принцип да получи самостоятелно и еднакво тълкуване навсякъде в Съюза⁹.

33. Във връзка с това бих искал да уточня, че възприемането на самостоятелно и еднакво тълкуване на понятието „особено тежко престъпление“ по смисъла на член 14, параграф 4, буква б) от Директива 2011/95 не трябва да води до лишаване на държавите членки от правото им на преценка във връзка с определянето на съответните им наказателни политики. С други думи, не следва да се прави опит за уеднаквяване на наказателните политики на държавите членки по заобиколен начин. Единствената цел на такова тълкуване е преценката на предвиденото в тази разпоредба условие, отнасящо се до особената тежест на престъпление, да бъде основана на общи метод и критерии, за да се гарантира, че осъществяването на възможността за отнемане на статут на бежанец или за отказ да се предостави такъв е уредено в едни и същи граници във всички държави членки.

34. В крайна сметка не следва да се отричат възможните различия в разбиранията на държавите членки в областта на наказателната политика. На компетентните органи следва да се предоставят инструментите, необходими им, за да установят, на обща основа, особената тежест на дадено престъпление.

⁹ Вж. по-специално решения Ahmed (т. 36 и цитираната съдебна практика); от 31 март 2022 г., Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl и др. (Настаняване на търсещо убежище лице в психиатрична болница) (C-231/21, EU:C:2022:237, т. 42 и цитираната съдебна практика) и от 12 януари 2023 г., TP (Аудио-визуален редактор за обществена телевизия) (C-356/21, EU:C:2023:9, т. 34 и цитираната съдебна практика).

35. С оглед на това уточнение, след като Директива 2011/95 не го определя, изразът „особено тежко престъпление“ трябва да се тълкува в съответствие с обичайното му значение в общопотребимия език, като се държи сметка и за контекста, в който е използван, и за целите на правната уредба, от която е част¹⁰.

36. Що се отнася до понятието „престъпление“ според мен то трябва да се разбира в смисъл, че се отнася изобщо за деянията, определени в наказателното право на съответната държава членка като престъпления, без да се ограничава до конкретни категории престъпления.

37. Всъщност отличителният критерий, който позволява да се ограничи обхвата на понятието „особено тежко престъпление“, се отнася до степента на тежест на съответното престъпление. Поради това само престъпления, които се характеризират с особена тежест, дават основание на държавите членки да осъществят предоставената им възможност да отнемат статута на бежанец или да откажат да предоставят такъв статут.

38. Що се отнася до обичайното значение на изрза „особено тежко“, в общопотребимия език той указва степен на тежест, която по своята величина е необичайна или малко обичайна и следователно може да се квалифицира като „изключителна“. Поради това този израз е синоним на „изключително тежко“, „извънредно тежко“ или на „крайно тежко“.

39. От това следва, че „особено тежко“ е престъпление, характеризиращо се с някои специфични особености, които позволяват то да се причисли към категорията на най-тежките престъпления.

40. Поради това считам, че „особено тежко“ по смисъла на член 14, параграф 4, буква б) от Директива 2011/95 е престъпление, характеризиращо се изключителната тежест, която му е призната в държавата членка, желаеща да осъществи възможността си да отнеме статут на бежанец или да откаже да предостави такъв статут.

41. Отчитането на контекста, от който е част тази разпоредба, според мен позволява да се потвърдят тези първи стъпки на анализа.

42. Във връзка с това бих искал да посоча, че този контекст налага буквално тълкуване на посочената разпоредба.

43. Всъщност бих искал да припомня, че когато лицето отговаря на установените в правото на Съюза минимални стандарти, трябва да му се предостави статут на бежанец. Така съгласно член 13 от Директива 2011/95 държавите членки предоставят статут на бежанец на всеки гражданин на трета държава или на лице без гражданство, които отговарят на условията за определяне като бежанци съгласно разпоредбите на глави II и III от тази директива.

44. В член 14, параграф 4, буква б) и параграф 5 от Директива 2011/95 обаче се въвежда основание за отнемане на статут на бежанец или за отказ той да се предостави, което е изключение от установеното в член 13 от тази директива общо правило и води до ограничаване на правата и придобивките по глава VII от посочената директива. Според мен като дерогираща норма това основание за отнемане на статут на бежанец или за отказ

¹⁰ Вж. по-специално решение от 12 януари 2023 г., TP (Аудио-визуален редактор за обществена телевизия) (C-356/21, EU:C:2023:9, т. 35 и цитираната съдебна практика).

да се предостави такъв трябва да се тълкува буквално, което означава, че може да се прилага, само когато компетентният орган докаже, че засегнатият гражданин на трета държава е осъден с влязла в сила присъда за престъпление, характеризиращо се с изключителна тежест.

45. Според мен съпоставянето с други разпоредби от Директива 2011/95 потвърждава това тълкуване. Така сред основанията за изключване на статута на бежанец са посочени извършването на „тежко престъпление, което няма политически характер“ в член 12, параграф 2, буква б) от тази директива, а сред основанията за изключване на субсидиарната закрила — извършването на „тежко престъпление“ в член 17, параграф 1, буква б) от посочената директива. Използвайки в член 14, параграф 4, буква б) от същата директива израза „особено тежко престъпление“, законодателят на Съюза явно е искал да ограничи приложното поле на тази разпоредба, изисквайки не само степента на тежест, предвидена в посочената разпоредба, да бъде по-висока от степента, предвидена за прилагането на основанията за изключване, но и да е налице изключителна степен на тежест. Впрочем бих искал да обърна внимание, че законодателят възприема израза „особено тежко“, а не „много тежко“.

46. От друга страна, както отбелязва Съдът във връзка със съответното основание по член 21, параграф 2 от Директива 2011/95, което позволява връщането на бежанец, следва да се приеме, че член 14, параграф 4, буква б) от тази директива предвижда строги условия за отнемането на статута на бежанец, доколкото в частност само бежанец, осъден с влязла в сила присъда за „особено тежко престъпление“, може да бъде смятан за „заплаха за обществото в тази държава членка“¹¹. Тези строги условия са съразмерни с важните последици, до които води отнемането на статута на бежанец или отказът да се предостави такъв, а именно че засегнатото лице няма да разполага или вече няма да разполага с всички права и придобивки по глава VII от посочената директива, тъй като същите са свързани с този статут¹².

47. Струва ми се, че тълкуването, при което приложното поле на член 14, параграф 4, буква б) и параграф 5 от Директива 2011/95 се ограничава само до престъпленията, които се отличават с изключителна тежест, е в съответствие и с възприетото тълкуване на член 33, параграф 2 от Женевската конвенция, който гласи по-специално, че не може да се позовава на принципа за забрана на връщането бежанец, „който, веднъж осъждан с окончателна присъда за особено тежко престъпление, представлява опасност за обществото [на страната, в която се намира]“. Във връзка с това бих искал да отбележа, че макар тази разпоредба да има различен предмет, тъй като предвижда изключения от принципа за забрана на връщането, безспорно е, че от нея са изведени основанията за отнемане на статута на бежанец или за отказа да се предостави такъв, посочени от законодателя на Съюза в член 14, параграфи 4 и 5 от Директива 2011/95. Поради това ми се струва подходящо да се вземе предвид тълкуването на член 33, параграф 2 от тази конвенция, която, както следва от съображения 4, 23 и 24 от тази директива, представлява крайгълният камък на международноправния режим за закрила на бежанците¹³.

¹¹ Вж. решение от 24 юни 2015 г., Т. (C-373/13, EU:C:2015:413, т. 72).

¹² Вж. решение от 14 май 2019 г., М и др. (Отнемане на статута на бежанец) (C-391/16, C-77/17 и C-78/17, EU:C:2019:403, т. 99).

¹³ Вж. по-специално решение от 14 май 2019 г., М и др. (Отнемане на статута на бежанец) (C-391/16, C-77/17 и C-78/17, EU:C:2019:403, т. 81 и цитираната съдебна практика). Вж. също относно необходимостта от тълкуване на разпоредбите от Директива 2011/95 при спазване на Женевската конвенция, решение Ahmed (т. 41 и цитираната съдебна практика).

48. Поначало считам, че тъй като хипотезите в член 14, параграфи 4 и 5 от Директива 2011/95, при които държавите членки могат да отнемат статута на бежанец или да откажат да го предоставят, по същество съответстват на хипотезите, при които държавите членки могат да предприемат действия за връщането на бежанец съгласно член 21, параграф 2 от тази директива и член 33, параграф 2 от Женевската конвенция, посочените в тези разпоредби основания би трябвало да се тълкуват по същия начин.

49. Тълкуването на член 33, параграф 2 от Женевската конвенция, изглежда, потвърждава препоръчаното от мен тълкуване във връзка с член 14, параграф 4, буква б) от Директива 2011/95, а именно че „особено тежко“ е престъплението, което се отличава с изключителна тежест.

50. Що се отнася до термина „престъпление“, вече посочих, че той може да има различни значения в националното право на отделните държави, което бе подчертано при тълкуването на член 33, параграф 2 от Женевската конвенция¹⁴. Поради това приложимостта на тази разпоредба зависи не от факта, че деянието, за което е осъдено лицето, е класифицирано към дадена категория на националното наказателно право, а по-скоро от констатацията, че става въпрос за деяние, което е „особено тежко“ и което се разглежда като такова от това право¹⁵.

51. Освен това беше подчертано, че член 33, параграф 2 от Женевската конвенция се прилага в изключителни случаи¹⁶. От тази гледна точка „особено тежкото престъпление“ представлява ограничена до „изключителните случаи“¹⁷ разновидност на „тежкото престъпление“. Поради своя ограничителен характер изискването за „особено тежко престъпление“ е в унисон с необходимостта от възприемане на особено висок праг за приложимост на изключението от принципа на забрана за връщане, закрепено в член 33, параграф 2 от Женевската конвенция¹⁸.

52. Основната цел на Директива 2011/95, която е да осигури прилагането от държавите членки на общи критерии за определяне на лицата, които реално се нуждаят от международна закрила, и да гарантира минимално равнище на придобивки за тези лица

¹⁴ Във връзка с член 33, параграф 2 от Женевската конвенция вж. „The refugee Convention, 1951: the Travaux préparatoires analysed with a Commentary by Dr Paul Weis“, стр. 246, достъпно на следния интернет адрес: <https://www.unhcr.org/protection/travaux/4ca34be29/refugee-convention-1951-travaux-preparatoires-analysed-commentary-dr-paul.html>. Авторът посочва, че „[щ]о се отнася до престъпната дейност, терминът „престъпления“ не трябва да се разбира в техническия смисъл на наказателните кодекси, а означава само тежко престъпление“ (свободен превод). Вж. също, във връзка с член 1, раздел F, буква b) от Женевската конвенция, Върховен комисариат на ООН за бежанците (ВКБООН), Handbook on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status and Guidelines on International Protection under the 1951 Convention and the 1967 Protocol relating to the Status of Refugees, стр. 155, т. 36, в който се посочва, че „терминът „престъпление“ има различни конотации в различните правни системи. В някои страни думата „престъпление“ обозначава само тежки престъпни деяния. В други страни тя може да обхваща всякакви престъпни деяния — от незначителна кражба до убийство“ (свободен превод).

¹⁵ Във връзка с член 33, параграф 2 от Женевската конвенция вж. коментар на тази конвенция, публикуван през 1997 г. от Отдела за международна закрила на ВКБООН и достъпен на следния интернет адрес: <https://www.unhcr.org/3d4ab5fb9.pdf> (стр. 142). От тази гледна точка разликата между текста на френски език на член 33, параграф 2 от Женевската конвенция, в който се споменава изразът „crime ou délit“, от една страна, и текста на английски език, в който е използвана думата „crime“, от друга страна, не трябва да се абсолютизира, доколкото важно е наличието на осъждане за особено тежко престъпление.

¹⁶ Вж. *Grahl-Madsen, A. Expulsion of Refugees.* — In: Macalister-Smith, P., et Alfredsson, G., *The Land Beyond: Collected Essays on Refugee Law and Policy*, Martinus Nijhoff Publishers, La Haye, 2001, 7—16. Според автора „[в]ъзможно е със сигурност да се твърди, че връщането на бежанец съгласно член 33 [от Женевската конвенция] е изключителна мярка, която би трябвало да се прилага само при изключителни обстоятелства“ (свободен превод) (стр. 14).

¹⁷ Вж. Handbook on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status and Guidelines on International Protection under the 1951 Convention and the 1967 Protocol relating to the Status of Refugees, посочен в бележка под линия 14 от настоящото заключение, стр. 36, т. 154.

¹⁸ Вж. *Chetail, V. Le principe de non-refoulement et le statut de réfugié en droit international.* — In: *La Convention de Genève du 28 juillet 1951 relative au statut des réfugiés 50 ans après: bilan et perspectives.* Bruylant, Bruxelles, 2001, 3—61, по-специално стр. 44.

във всички държави членки¹⁹, според мен също подкрепя тълкуване, при което приложното поле на член 14, параграф 4, буква б) и параграф 5 от нея се ограничава само до изключителни случаи, тоест до най-тежко наказуемите деяния и до най-тежките форми на престъпност в съответната държава членка.

53. След тези уточнения, сега следва да се разгледат методът и критериите, въз основа на които държавите членки могат да установят наличието на „особено тежко престъпление“ по смисъла на член 14, параграф 4, буква б) от Директива 2011/95.

54. В това отношение практиката на Съда дава някои насоки, които ми се струва, че до голяма степен може да се приложат по аналогия, но все пак следва да се допълнят.

55. Що се отнася до *метода*, от тази съдебна практика следва, че компетентният орган на съответната държава членка може да се позове на основанието за изключване по член 12, параграф 2, буква б) и по член 17, параграф 1, буква б) от Директива 2011/95 — а именно извършването на „тежко престъпление“ от кандидата за международна закрила — само след като прецени за всеки отделен случай конкретните факти, които са му известни, с цел да определи дали съществуват сериозни основания да се счита, че деянията, извършени от съответното лице, което извън това отговаря на критериите за получаване на поискания статут, представляват такова основание за изключване, като определянето на тежестта на съответното престъпление изисква цялостна преценка на всички обстоятелства в отделния случай²⁰.

56. Така установеният метод ми се струва съвместим с определянето от държавите членки в интерес на правната сигурност на минимални прагове на наказания, за да могат тези държави да използват възможността, с която разполагат съгласно член 14, параграф 4, буква б) и параграф 5 от Директива 2011/95, да отнемат статута на бежанец или да откажат да го предоставят²¹. Държавите членки могат да решат също да запазят прилагането на тази възможност за някои видове престъпления. Във всеки случай обаче е важно да се изключи всякакъв автоматизъм при прилагането на посочената възможност²². Поради това трябва системно да се извършва оценка на всички конкретни обстоятелства, независимо дали държавите членки са предвидили праг на наказание. Такава оценка е още по-важна и трудна, като се има предвид, че се наказва деецът, а не деянието²³. Освен това една и съща наказателноправна квалификация може да обхваща широк набор от действия с различна степен на тежест.

¹⁹ Вж. съображение 12 от Директива 2011/95.

²⁰ Вж. по-специално решения от 2 април 2020 г., Комисия/Полша, Унгария и Чешка република (Временен механизъм за преместване на кандидати за международна закрила) (C-715/17, C-718/17 и C-719/17, EU:C:2020:257, т. 154 и цитираната съдебна практика), и от 22 септември 2022 г., Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság и др. (C-159/21, EU:C:2022:708, т. 92).

²¹ Такива прагове са предвидени по различен начин от някои държави членки, докато други отдават предимство на индивидуалната преценка. Вж. по-специално доклад на Комисията, озаглавен „Evaluation of the application of the recast Qualification Directive (2011/95/EU)“, 2019, стр. 135 и достъпен на следния интернет адрес: <https://www.statewatch.org/media/documents/news/2019/feb/eu-ceas-qualification-directive-application-evaluation-1-19.pdf>. За държавите членки, които предвиждат прагове на наказания в националното право, Комисията посочва прагове от три до десет години лишаване от свобода.

²² Както правилно отбелязва в писменото си становище Комисията, отхвърлянето на автоматизма и необходимостта от индивидуална оценка въз основа на всички относими обстоятелства безспорно са установени в практиката на Съда относно Директива 2011/95: вж. по-специално решения от 9 ноември 2010 г., В и D (C-57/09 и C-101/09, EU:C:2010:661, т. 87, 88, 93 и 94), от 24 юни 2015 г., Т. (C-373/13, EU:C:2015:413, т. 86—89), Ahmed (т. 48—50), и от 22 септември 2022 г., Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság и др. (C-159/21, EU:C:2022:708, т. 80, 81 и 92).

²³ Вж. The refugee Convention, 1951: the Travaux préparatoires analysed with a Commentary by Dr Paul Weis, op.cit., p. 246.

57. Според мен мотивите на осъдителната присъда са от решаващо значение при извършване на необходимата оценка. Ето защо следва да се провери дали съдът, осъдил съответното лице, е квалифицирал деянията като „тежки“ или като „особено тежки“ и въз основа на какви доказателства.

58. Съответно, както вече посочих, не става въпрос да се определи на равнище Съюз праг за особена тежест на дадено престъпление, тъй като това не само би било в противоречие със съществуването в държавите членки на различни наказателни политики, но и би било несъвместимо с метода, при който на проверка се подлагат всички обстоятелства по конкретния случай.

59. Нещо повече, следва да се уточни, както Комисията, че като се има предвид, че хармонизацията на материалното наказателно право е само ограничена, държавите членки запазват известна свобода на преценка при определянето на понятието „особено тежко престъпление“ за целите на прилагането на член 14, параграф 4, буква б) от Директива 2011/95.

60. Сега ще се отнася до *критериите*, в решение Ahmed Съдът посочва, че тълкуването относно необходимостта от извършване на преценка на всички относими факти „се подкрепя от доклада на Европейската служба за подкрепа в областта на убежището (EASO)²⁴ от януари 2016 г., озаглавен „Изключване: членове 12 и 17 от Директивата за определяне (2011/95/ЕС)“, който в точка 3.2.2, отнасяща се до член 17, параграф 1, буква б) от Директива 2011/95, препоръчва тежестта на престъплението, която може да изключи лицето от статута на субсидиарна закрила, да се преценява въз основа на множество критерии като по-специално естеството на съответното деяние, причинените вреди, вида на наказателното производство, вида на предвиденото наказание и дали повечето съдилища също считат съответното деяние за тежко престъпление. В това отношение [EUAA] се позовава на някои решения на върховните съдилища на държавите членки“²⁵.

61. Въпреки че откритите от Съда в това решение критерии са свързани с понятието „тежко престъпление“ по смисъла на член 17, параграф 1, буква б) от Директива 2011/95, считам, че тези критерии са от полза и за установяването на наличие на „особено тежко престъпление“ по смисъла на член 14, параграф 4, буква б) от тази директива²⁶, като се има предвид, че в този контекст посочените критерии трябва да послужат за доказване на изключителната тежест на съответното престъпление, която е много различна по степен от тази на тежкото престъпление²⁷.

²⁴ Понастоящем Агенция на Европейския съюз в областта на убежището (EUAA) (вж. Регламент (ЕС) 2021/2303 на Европейския парламент и на Съвета от 15 декември 2021 година относно Агенцията на Европейския съюз в областта на убежището и за отмяна на Регламент (ЕС) № 439/2010 (ОВ L 468, 2021 г., стр. 1).

²⁵ Вж. решение Ahmed (т. 56).

²⁶ Вж. в това отношение EUAA, *Judicial analysis: Ending international protection*. 2. ed., 2021, p. 62.

²⁷ Вж. например във връзка с критериите, възприети от Conseil du contentieux des étrangers (Съвет по споровете във връзка с режима на чужденците, Белгия), Hardy, J., et Mathues, G. *Retrait du statut de réfugié pour motifs d'ordre public — Constituer un danger pour la société du fait qu'il a été condamné définitivement pour une infraction particulièrement grave*. — *Revue du droit des étrangers*. Association pour le Droit des Étrangers, Bruxelles, 2020, No. 207, 5—14, по-специално стр. 6—9.

62. Във връзка с това бих искал да отбележа, че сред факторите, вземани предвид при прилагането на член 33, параграф 2 от Женевската конвенция, са естеството на престъплението, действително причинената вреда, видът на воденото наказателно производство и това дали въпросното деяние се счита за тежко в правния ред на повечето държави²⁸.

63. Поради това според мен, за да се докаже наличието на „особено тежко престъпление“ по смисъла на член 14, параграф 4, буква б) от Директива 2011/95, следва да се вземат предвид следните критерии: естеството на съответното деяние²⁹, причинените вреди³⁰, видът на проведеното производство по преследване и осъждане на съответното лице, видът и размерът на наложеното наказание³¹, както и да се отчете това дали повечето съдилища също считат съответното деяние за особено тежко престъпление.

64. Освен това следва да се държи сметка за постановеното от Съда в решение Ahmed по повод на предвиденото наказание, а именно че член 17, параграф 1, буква б) от Директива 2011/95 не допуска национално законодателство, съгласно което наказанието, предвидено за дадено престъпление от правото на съответната държава членка, е единственият критерий, въз основа на който може да се приеме, че подалото молба за международна закрила лице е извършило тежко престъпление³². В това решение обаче се признава, че като критерий предвиденото наказание е от особено значение при преценката на тежестта на престъплението³³.

65. В контекста на наложено, а не само на предвидено наказание, ми се струва, че критерият „вид и размер на наказанието“ трябва да има още по-голямо значение³⁴.

66. Признавам обаче по аналогия с постановеното от Съда в решение Ahmed, че за да се провери дали дадено престъпление е особено тежко, не трябва да се използва единствено и автоматично критерият „наложено наказание“. Този критерий, както и критерият „естество на престъплението“, трябва да се допълни с преценка на всички обстоятелства, която включва контекста, в който е извършено престъплението, и поведението на съответното лице³⁵, и по-специално се основава на мотивите към осъдителната присъда.

²⁸ Вж. Становище на ВКБООН относно Initiative populaire fédérale „pour le renvoi des criminels étrangers“ (initiative sur le renvoi), 10 септември 2008 г., т. 21, стр. 11.

²⁹ Обстоятелството, че деянието се характеризира с висока степен на жестокост, може да представлява указание, че престъплението е особено тежко, както и това дали санкционираното деяние е умишлено или не.

³⁰ В тази категория може да попадне конкретното въздействие, което оказва престъплението върху обществото, а именно естеството и обхвата на неблагоприятните последици за пострадалите и в по-широк план за обществото: обществен смут, отчитане на причиненото безпокойство и на мерките, взети за смекчаването му. Вж. *Hinterhofer*, H. Das „besonders schwere Verbrechen“ iS des § 6 Abs 1 Z 4 AsylG — Ein konkretisierender Auslegungsvorschlag aus strafrechtlicher Sicht. — *Fremden- und asylrechtliche Blätter: FABL: Jahrgangsbänd mit Judikaturammlung*. Sramek, Vienne, 2009, No. 1, 38—41.

³¹ Според мен безспорно има значение дали изпълнението на наложеното наказание лишаване от свобода е отложено, или не.

³² Вж. решение Ahmed (т. 58).

³³ Вж. решение Ahmed (т. 55).

³⁴ Вж. относно наказанието като критерий *Kraft*, I. Article 14, Revocation of, ending of or refusal to renew refugee status. — In: *Hailbronner, K. et Thym, D., EU Immigration and Asylum Law: A Commentary*. 2. ed., C. H. Beck, Munich, 2016, 1225—1233, по-специално стр. 1231. Авторът посочва, че „особено тежко престъпление в контекста на член 33, параграф 2 от Женевската конвенция поначало е налице, когато осъждането е за деяния, за които се предвижда наказание лишаване от свобода за продължителен срок, като убийство, изнасилване, въоръжен грабеж, палеж, международен тероризъм и др.“ (свободен превод).

³⁵ Вж. във връзка с член 33, параграф 2 от Женевската конвенция, *Goodwin-Gill*, G. S., et *McAdam*, J., *The refugee in international law*, 3. éd., Oxford University Press, Oxford, 2007, p. 239 и *Hathaway*, J. C. *The Rights of Refugees under International Law*. Cambridge University Press, Cambridge, 2021, 413—416.

67. Всъщност, тъй като в член 14, параграф 4, буква б) от Директива 2011/95 се говори за влязла в сила осъдителна присъда, следва да се приеме, че за да наложи подходящото според него наказание, постановилият такава осъдителна присъда съд е взел предвид всички конкретни обстоятелства. Във връзка с това ми се струва, че решаващият характер на мотивите към осъдителната присъда и на преценката, осъществена от произнеслия тази присъда наказателен съд, както вече подчертах, произтича от разликата между основанията за изключване на статута на бежанец или на субсидиарната закрила, посочени в член 12, параграф 2, буква б) и член 17, параграф 1, буква б) от тази директива и свързани с факта, че лицето е „извършило“ тежко престъпление, и основанията за отнемане на статута на бежанец или за отказа той да се предостави, предвидено в член 14, параграф 4, буква б) и параграф 5 от посочената директива и свързано с факта, че лицето е „осъдено с влязла в сила присъда“.

68. От друга страна, в рамките на необходимата оценка, ми се струва особено важно наложеното наказание да се сравни с предвидения по закон максимален размер на наказанието за съответното престъпление³⁶. Освен това следва да се разгледа мястото на наложеното наказание в скалата на наказанията, действаща в съответната държава членка³⁷.

69. Бих искал да добавя и следните критерии, които ми се струва, че трябва да са част от съвкупността от критерии от полза при преценката дали дадено престъпление се отличава с изключителна тежест:

- превесът на отегчаващите или, обратно, на смекчаващите обстоятелства и
- естеството на накърнения правен интерес³⁸.

70. Следва да се уточни също, че в член 14, параграф 4, буква б) от Директива 2011/95 се посочва обстоятелството, че бежанец е „осъден с влязла в сила присъда за особено тежко престъпление“³⁹. Използването на единствено число и необходимостта тази разпоредба да се тълкува ограничително според мен изключват възможността това основание за отнемане на статута на бежанец или за отказ да се предостави такъв да се прилага при кумулирането на наказания, наложени за няколко престъпления, никое от които, взето поотделно, не може да се квалифицира като „особено тежко престъпление“⁴⁰.

71. С оглед на така описаните метод и критерии, запитващата юрисдикция следва да прецени дали постановената по отношение на М.А. осъдителна присъда може да се квалифицира като такава за „особено тежко престъпление“. Тази юрисдикция ще трябва по-специално да вземе предвид вида и размера на наложеното на М.А. наказание, в случая

³⁶ Колкото повече наложеното наказание лишаване от свобода се приближава до максималното наказание, толкова повече основание ще има компетентният орган да приеме, че става въпрос за особено тежко престъпление (вж. Hinterhofer, H., *op.cit.*).

³⁷ Ако наложеното наказание се разполага в горната част на скалата на наказанията, това може да бъде указание, че съответното престъпление е особено тежко.

³⁸ Следва да се провери дали става въпрос за посегателства срещу имуществото или лицата: прояви на насилие срещу лица по-често биха могли да се окажат особено тежки. Освен това медийният отзвук от престъплението може да бъде указание, че е засегнат основен правен интерес.

³⁹ Курсивът е мой.

⁴⁰ Вж. Hardy, J. et Mathues, G., *цит. съч.*, които считат, че „[м]ного голяма част от осъдителните присъди за деяния, които не се отличават с изключителна тежест, не би трябвало априори да са достатъчни, дори ако свидетелстват за неконтролируема тенденция за застрашаване на обществения ред“ (стр. 9). Вж. също Neusiedler, M. Der Asylberkennungsgrund des “besonders schweren Verbrechens”. — *Migralex: Zeitschrift für Fremden- und Minderheitenrecht*. Braumüller, Vienne, 2021, No. 1, 8–14; и правен анализ на ЕУАА, посочен в бележка под линия 26 от настоящото заключение, стр. 62, т. 5.3.

лишаване от свобода за 24 месеца. Посочената юрисдикция ще трябва също да провери дали за 8 месеца от това наказание е постановено отложено изпълнение, както изглежда от писменото становище на М.А. и на нидерландското правителство.

72. Освен това, както вече посочих, не ми се струва спорен по принцип методът, при който в нидерландската правна уредба се възприема размер на наложеното наказание лишаване от свобода или на наложената мярка, свързана с лишаване от свобода, в случая десет месеца, като минимален праг, който може да позволи на държава членка да осъществи предоставената ѝ възможност да отнеме статута на бежанец или да откаже предоставянето на такъв. Прилагането на този метод обаче изисква преценка на всички обстоятелства по конкретния случай и запитващата юрисдикция следва да провери дали това изискване е изпълнено.

73. Освен това ми се струва, че както правилно посочва Комисията, предвидената в нидерландската правна уредба възможност компетентният орган да кумулира няколко наказания, наложени за няколко престъпления, за да провери дали този минимален праг е надвишен, противоречи на член 14, параграф 4, буква б) от Директива 2011/95. В тази връзка изглежда уместно да се прави разлика според това дали при съвкупност от престъпления наказателното право на държава членка предвижда кумулиране на наказанията или пък липса на кумулиране на наказанията с налагане на предвиденото най-тежко наказание. Запитващата юрисдикция следва да провери в коя от двете хипотези попада наложеното на М.А. наказание, тъй като при първата компетентният орган не би могъл да възприеме квалификацията „особено тежко престъпление“ по смисъла на тази разпоредба, като кумулира наложените няколко наказания за няколко престъпления.

V. Заключение

74. Предвид всички изложени по-горе съображения предлагам на Съда да отговори на поставения от Raad van State (Държавен съвет, Нидерландия) първи преюдициален въпрос по следния начин:

„Член 14, параграф 4, буква б) от Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила,

трябва да се тълкува в смисъл, че:

- „особено тежко престъпление“ по смисъла на тази разпоредба означава престъпление, което се характеризира с изключителна тежест,
- държава членка може да се позове на основанието за отнемане на статута на бежанец или за отказ да предостави такъв, предвидено в член 14, параграф 4, буква б) или параграф 5 от Директива 2011/95, само след като прецени за всеки отделен случай конкретните факти, които са ѝ известни, с цел да определи дали съществуват сериозни основания да се счита, че деянията, извършени от съответното лице, представляват такова основание за отнемане на статута на бежанец или за отказ да се предостави такъв, като определянето дали престъплението, за което това лице е осъдено с влязла в сила

присъда, е изключително тежко изисква цялостна проверка на всички обстоятелства по конкретния случай,

- за да докаже наличието на „особено тежко престъпление“ по смисъла на член 14, параграф 4, буква б) от Директива 2011/95 съответната държава членка трябва да основе проверката си по-специално на следните критерии: естеството на съответното деяние, причинените вреди, вида на проведеното производство по преследване и осъждане на съответното лице, вида и размера на наложеното наказание (със сравнение на това наказание с предвидения по закон максимален размер на наказанието за съответното престъпление и изследване на мястото на посоченото наказание в скалата на наказанията, действаща в тази държава членка), въпросът дали повечето съдилища също считат съответното деяние за особено тежко престъпление, превесът на отегчаващите или, обратно, смекчаващите обстоятелства и естеството на накърнения правен интерес,
- допуска национална правна уредба, която установява минимален праг на размера на наложеното наказание, с достигането на който престъплението може да се квалифицира като „особено тежко“ по смисъла на член 14, параграф 4, буква б) от Директива 2011/95, при условие, от една страна, че съобразяването на този минимален праг е съчетано с преценка на всички обстоятелства по конкретния случай и от друга страна, че тази правна уредба не позволява — за целите на определянето дали посоченият минимален праг е превишен — кумулирането на няколко наказания, наложени за няколко престъпления, никое от които, взето поотделно, не достига изискваната от тази разпоредба степен на изключителна тежест“.